

Y PWYLLGOR GWAITH

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd yn yr Ystafell Bwyllgor ac yn rhithwir ar Zoom ar 16 Mehefin 2026

YN BRESENNOL:	Y Cynghorydd Robin Williams (Dirprwy Arweinydd) (Yn y Gadair) Y Cynghorwyr Neville Evans, Carwyn Jones, Dyfed Wyn Jones, Alun Roberts, Dafydd Roberts, Nicola Roberts.
WRTH LAW:	Prif Weithredwr Dirprwy Brif Weithredwr Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd Pennaeth Digidol, Perfformiad a Moderneiddio (ar gyfer eitemau 6 a 7) Rheolwr Perfformiad a Phrosiectau Strategol (GP) (ar gyfer eitemau 6 a 7) Swyddog Pwyllgor (ATH) Swyddog Gwe-ddarlledu (FT)
YMDDIHEURIADAU:	Y Cynghorwyr Gary Pritchard (Arweinydd), Ieuan Williams
HEFYD YN BRESENNOL:	Y Cynghorwyr Jeff Evans (Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol), Glyn Haynes, Kenneth Hughes, Aled M. Jones, Sonia Williams, Angharad Hughes (Rheolwr Sgriwtini a Gwasanaethau Pwyllgorau) (ar gyfer eitemau 6 a 7)

1. YMDDIHEURIADAU

Nodwyd yr ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANT

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant.

3. MATERION BRYS A ARDYSTIWDYD GAN Y PRIF WEITHREDWR NEU EI SWYDDOG APWYNTIEDIG

Dim i'w adrodd.

4. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 24 Mawrth 2026 i'w cadarnhau.

Penderfynwyd cadarnhau cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 24 Mawrth 2026 fel rhai cywir.

5. BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democratiaidd a oedd yn cynnwys Blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith ar gyfer y cyfnod rhwng Gorffennaf 2026 a Chwefror 2027 i'w gadarnhau.

Rhoddodd y Pennaeth Democratiaeth y wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Gwaith ar y newidiadau canlynol i'r Blaenraglen Waith –

- Cyfarfod 21 Gorffennaf 2026
 - Adroddiad monitro y Gyllideb Gyfalaf ar gyfer Chwarter 4 2024/25 wedi'i aildrefnu o fis Mehefin
 - Adroddiad Monitro'r Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer Chwarter 4 2025/26 – wedi'i aildrefnu o fis Mehefin
 - Cronfa Twf Leol – ychwanegwyd fel eitem newydd
- Cyfarfod 22 Medi 2026
 - Ymgynghoriad ar Ardoll Ymwelwyr - ychwanegwyd fel eitem newydd
- Cyfarfod 23 Chwefror 2027
 - Adroddiadau monitro'r gyllideb ar gyfer Chwarter 3 2026/27 – wedi'u hychwanegu fel eitemau newydd
 - Cynllun Gweithredu Llety Sipsiwn a Theithwyr – wedi'i ychwanegu fel eitem newydd
- Newidiadau ers cyhoeddi'r rhaglen
 - Diweddariad ar wydnwch croesfannau Menai - wedi'i ychwanegu at gyfarfod 21 Gorffennaf 2026
 - Cyfraddau ailgylchu - wedi'u haildrefnu o fis Gorffennaf i gyfarfod mis Medi neu Hydref.

Penderfynwyd cadarnhau blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith wedi'i diweddarau am y cyfnod Gorffennaf 2026 i Chwefror 2027 gyda'r newidiadau a nodwyd yn y cyfarfod.

6. MONITRO'R CERDYN SGORIO – CHWARTER 4 2025/26

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Digidol, Perfformiad a Moderneiddio a oedd yn cynnwys Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Chwarter 4 2025/26 i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith. Mae'r adroddiad yn cyflwyno perfformiad y Cyngor yn erbyn amcanion strategol Cynllun y Cyngor 2023-28 ar ddiwedd y pedwerydd chwarter.

Cyflwynodd y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad Cwsmeriaid adroddiad y cerdyn sgorio gan nodi bod mwyafrif y dangosyddion (87%) gyda thargedau penodol wedi perfformio'n dda yn ystod y chwarter, gan gyflawni statws RAG Gwyrdd neu Felyn. Mae perfformiad blwyddyn ar ôl blwyddyn ar gyfer yr holl ddangosyddion tebyg (cyfanswm o 48) yn dangos bod 20 (42%) wedi gwella yn ystod y flwyddyn, bod 24 (50%) wedi gostwng a 4 (8%) wedi aros yr un fath. O'r 24 sy'n dangos gostyngiad, mae 62% yn dal i fod yn uwch neu o fewn 5% i'r targed, roedd 21% yn Ambr/Coch ac nid oedd gan 17% unrhyw dargedau wedi'u neilltuo iddynt.

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at nifer o lwyddiannau yn ystod y flwyddyn gan gynnwys cynnydd mewn gweithgarwch yn y Gymraeg, mwy o ddefnydd o Daliadau Uniongyrchol, cyfranogiad uchel yng ngweithgareddau Môn Actif, gwell lefelau Neet, boddhad uchel â'r gwasanaeth llyfrgell, cwblhau gwaith atgyweirio tai yn amserol, cwblhau arolygiadau hylendid bwyd risg uchel, penderfynu ar geisiadau cynllunio mewn pryd ac amodau ffyrdd da.

Fodd bynnag, mae wyth dangosydd yn dal i fod yn Goch neu'n Ambr yn erbyn targedau. Mae'r rhain yn ymwneud ag ail-atgyfeirio plant o fewn 12 mis; amseroedd ailosod tai, yr amser a gymerir i niferoedd contractau angori; ailgylchu gwastraff domestig ac amseroedd ymateb FOI.

Nododd fod adroddiad cerdyn sgorio Chwarter 4 wedi'i adolygu'n fanwl gan y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn ei gyfarfod ar 10 Mehefin, lle heriwyd meysydd sy'n tanberfformio mewn trafodaeth gynhwysfawr a cheisiwyd sicrwydd ynghylch camau lliniaru. Cadarnhaodd y bydd y Tîm Arweinyddiaeth yn parhau i ganolbwyntio ar wella perfformiad yn y meysydd sydd ar hyn o bryd yn is na'r targed.

Adroddodd y Cyngorydd Jeff Evans, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol, yn ôl o gyfarfod y pwyllgor ar 10 Mehefin 2026, lle ystyriwyd adroddiad cerdyn sgorio Ch4. Nododd, yn ystod y drafodaeth, fod aelodau wedi rhoi sylw arbennig i'r wyth dangosydd sy'n perfformio islaw'r targed ac i unrhyw symudiad niweidiol o ran tueddiadau. Ceisiodd yr Aelodau hefyd sicrwydd ynghylch y risgiau a'r effeithiau sy'n gysylltiedig â dangosyddion sy'n tanberfformio, y mesurau sydd ar waith i'w rheoli, a'r cynlluniau ar gyfer gwella yn y dyfodol. Ar ôl derbyn sicrwydd ar y materion hyn, penderfynodd y pwyllgor argymhell yr adroddiad ynghyd â'r mesurau lliniaru a nodir ynddo, i'r Pwyllgor Gwaith.

Ymatebodd aelodau'r Pwyllgor Gwaith i'r pedwerydd cerdyn sgorio a'r olaf ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26 a darparwyd y sicrwydd canlynol -

Esboniodd y Cyngorydd Dyfed Wyn Jones, Aelod Portffolio Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd mewn perthynas ag atgyfeiriadau plant fod ail atgyfeiriad weithiau'n briodol. Mae'r gwasanaeth yn adolygu pob ail asesiad i ddeall y rhesymau drostynt, gan bwysleisio nad yw'r prif ffigur bob amser yn adlewyrchu'r esboniad a'r amgylchiadau y tu ôl i'r perfformiad.

Dywedodd y Cyngorydd Alun Roberts, Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth, Morwrol ac Eiddo, er ei bod yn naturiol canolbwyntio ar feysydd sy'n tanberfformio, ei bod yn bwysig peidio â cholli golwg ar y mwyafrif o ddangosyddion sy'n cyrraedd neu'n rhagori ar eu targedau. Tynnodd sylw at Môn Actif fel enghraifft - cefnogwyd 4,000 o blant a phobl ifanc mewn gweithgareddau ar draws yr ynys yn ystod wythnos hanner tymor mis Mai.

Dywedodd y Cyngorydd Nicola Roberts, Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd fod perfformiad gorfodaeth gynllunio wedi symud o Wyrdd i Felyn. Esboniodd fod canran yr achosion gorfodaeth wedi cynyddu tra bod maint y tîm gorfodaeth wedi aros yr un fath, a bod camau'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r sefyllfa a chodi perfformiad yn ôl i'r targed. Roedd hi'n falch o gadarnhau bod archwiliadau bwyd busnesau risg uchel wedi'u cwblhau'n llawn, a hynny gan dîm bach sydd wedi dangos gwynwch yn ystod cyfnod heriol.

Cadarnhaodd y Cyngorydd Dafydd Roberts, Aelod Portffolio dros Addysg a'r Gymraeg y bydd grŵp llywio'r Gymraeg a Chydraddoldeb yn adolygu perfformiad DP y Gymraeg, gan ganolbwyntio'n benodol ar y dangosyddion hynny lle mae'r ar duedd i lawr.

Esboniodd y Cyngorydd Carwyn Jones, Portffolio Tai a Diogelwch Cymunedol mai'r rheswm dros yr oedi wrth ddarparu cartrefi cyngor newydd oedd cymhlethdodau ar y safle mewn dau ddatblygiad, a oedd y tu hwnt i reolaeth y Cyngor. Tynnodd sylw at y gwelliant cyson mewn amser ailosod tai gwag dros y flwyddyn ar ôl cyflwyno prosesau newydd, yn

ogystal â nifer yr eiddo a ddaeth yn ôl i ddefnydd, a oedd yn rhagori ar y targed yn Ch4. Cyfeiriodd hefyd at gyfraniad y Cyngor mewn prosiectau o dan Gynllun Prydlesu Cymru oedd yn anelu at ddod ag eiddo ac adeiladau gwag yn ôl i ddefnydd.

Adroddodd y Cynghorydd Neville Evans, Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion fod yr holl ddangosyddion gwasanaethau oedolion wedi cael sgôr gwyrdd ac yn unol â'r targed.

Croesawodd aelodau'r Pwyllgor Gwaith y perfformiad cryf ar draws y mwyafrif o'r dangosyddion a diolchodd i staff ar draws yr holl wasanaethau am eu gwaith caled a'u hymrwymiad ar hyd y flwyddyn sy'n sail i'r canlyniadau cadarnhaol a adroddwyd. Fe wnaethant hefyd gydnabod y meysydd sy'n tanberfformio a amlygwyd yn y cerdyn sgorio a chadarnhawyd y bydd mesurau yn parhau i gael eu gweithredu i sicrhau cynnydd pellach.

Penderfynwyd derbyn adroddiad monitro'r cerdyn sgorio ar gyfer Chwarter 4 2025/26 a nodi'r meysydd y mae'r Tîm Arweinyddiaeth yn eu harchwilio ac yn ymchwilio iddynt er mwyn rheoli a sicrhau gwelliant pellach yn y dyfodol. Roedd y meysydd hyn yn ymwneud â Gofal Cymdeithasol a Llesiant (ail-gyfeirio plant o fewn 12 mis); Tai (ail-osod eiddo gwag, gwireddu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl – addasiadau canolig a mawr, a datblygu tai Cyngor newydd); yr Economi (nifer y contractau angori blynyddol); Newid Hinsawdd (ailgylchu gwastraff o'r cartref) ac Iechyd Cyngor Cyfan (ymateb i geisiadau Rhyddid Gwybodaeth yn unol â'r amserlen).

7. DOGFEN GYFLAWNI FLYNYDDOL 2026/27

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Digidol, Perfformiad a Moderneiddio a oedd yn cynnwys y Ddogfen Gyflawni Flynyddol ar gyfer 2026/27 i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynodd y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio dros Gyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad Cwsmer y ddogfen gyflenwi flynyddol, gan nodi ei bod yn nodi'r hyn y mae'r Cyngor yn ymrwymo i'w gyflawni yn 2026/27. Mae'r camau gweithredu strategol lefel uchel yn y ddogfen wedi'u cynllunio i gefnogi cynnydd yn erbyn chwe amcan strategol Cynllun y Cyngor 2023-2028. Mae pob cam gweithredu wedi'i gynllunio i fod yn fesuradwy gyda thargedau a cherrig milltir wedi'u cynnwys lle bo hynny'n briodol, sy'n golygu bod modd eu monitro yn ystod y flwyddyn. Bydd yn ofynnol i wasanaethau gynnwys y camau hyn yn eu cynlluniau gwasanaeth unigol ar gyfer 2026/27, a fydd yn sail ar gyfer monitro chwarterol. Bydd y broses o oruchwylio'n chwarterol yn cael ei gwneud gan y Bwrdd Rhaglen Gwella a Moderneiddio gyda chanlyniadau'n cyfrannu at yr adroddiad blynyddol Hunanasesu a Pherfformiad (Llesiant).

Adroddodd y Cynghorydd Jeff Evans, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol, yn ôl o gyfarfod y pwyllgor ar 10 Mehefin 2026, lle ystyriwyd Dogfen Gyflawni Flynyddol 2026/27. Nododd fod yr aelodau wedi cydnabod uchelgais y ddogfen a'u bod wedi ceisio sicrwydd a diweddariadau ynghylch sawl maes gan gynnwys prosiect Porthladd Rhydd, ailgylchu a rheoli gwastraff, newid yn yr hinsawdd, darparu a hyfforddiant Cymraeg, a phrosiectau tai â chymorth. Ar ôl derbyn sicrwydd ar y materion hyn, penderfynodd y pwyllgor argymhell Dogfen Gyflawni Flynyddol 2026/27 i'r Pwyllgor Gwaith i'w chymeradwyo.

Croesawodd aelodau'r Pwyllgor Gwaith y ddogfen a thynnwyd sylw at y camau gweithredu allweddol a gynlluniwyd yn eu maes portffolios priodol. O dan yr adran Dai, roedd hyn yn cynnwys gwaith parhaus i wella sgorau ynni cartref ac agor trydydd cynllun tai gofal ychwanegol. O dan Gofal Cymdeithasol a Llesiant, nododd yr aelodau fod buddsoddiad parhaus yng nghyfleusterau Môn Actif, gan gynnwys uwchraddio Canolfannau Hamdden Plas Arthur ac Amlwch, yn ogystal â chynlluniau i ddatblygu Cartref Clyd ychwanegol ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a sefydlu chwe lleoliad gofal maeth arall.

Penderfynwyd mabwysiadu'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol ar gyfer 2026/27 i'w chyflawni yn ystod 2026/27.

8. MONITRO CYLLIDEB REFENIW – ALLDRO 2025/26

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 sy'n nodi perfformiad ariannol gwasanaethau'r Cyngor ar ddiwedd Chwarter 4 2025/26 i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynodd y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad Cwsmeriaid yr adroddiad gan nodi bod y sefyllfa ariannol gyffredinol a ragwelir ar gyfer 2025/26, gan gynnwys cyllid corfforaethol a chronfa'r Dreth Gyngor yn danwariant o £2.631m (1.36% o'r gyllideb net ar gyfer 2025/26). Mae'r sefyllfa alldro ddrafft yn well na rhagolygon Chwarter 3 ac mae'r tanwariant a ragwelir, a'i effaith ar balansau cyffredinol y Cyngor, yn cryfhau sefyllfa ariannol y Cyngor gan ganiatáu mwy o hyblygrwydd wrth ddatblygu cyllideb refeniw 2027/28.

Adroddodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151, mewn perthynas â gwasanaethau a chyllidebau corfforaethol yn benodol, bod y sefyllfa alldro yn dangos tanwariant o £1.3m yn erbyn cyllideb o £192.5m, sy'n cyfateb i lai nag 1% o gyfanswm y gyllideb (gweler Tabl 2). Mae'r tanwariant sy'n weddill yn ymwneud â'r Dreth Gyngor, gydag incwm craidd y Dreth Gyngor yn £119k yn uwch na'r gyllideb a'r premiwm treth gyngor £1.212m yn uwch na'r targed. Mae'r cynnydd mewn incwm yn bennaf oherwydd eiddo sy'n symud o ardrethi busnes i'r Dreth Gyngor yn dilyn newidiadau yn y rheolau cymhwysedd ar gyfer llety hunanarlwyo.

Pwysleisiodd fod y gyllideb gyffredinol yn cuddio pwysau parhaus mewn rhai meysydd ac yn cael ei briodoli i raddau helaeth i ffactorau nad ydynt yn rhai cylchol fel grantiau untro, cronfeydd wrth gefn, swyddi gwag staff a mwy o incwm, gan gynnwys grant dod â GwE i ben. Mae Atodiad C yn darparu dadansoddiad manwl o amrywiadau cyllidebol ac yn tynnu sylw at bwysau sylfaenol parhaus yn y galw ar Wasanaethau Oedolion (£1.097m) a Gwasanaethau Plant a Theuluoedd (£1.923m), yr olaf wedi'i yrru'n bennaf gan gostau cynyddol a nifer y lleoliadau plant y tu allan i'r sir. Mae'r Cyngor wedi ceisio lliniaru'r pwysau yma drwy ddatblygu darpariaeth fewnol, fel Cartrefi Clyd.

Mewn ymateb i ymholiad ynglŷn â'r risg o apeliadau gan berchnogion eiddo hunanarlwyo sydd wedi symud o ardrethi busnes i'r Dreth Gyngor, dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod y risg wedi'i gydnabod ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2024/25, a bod £900k wedi'i roi mewn cronfa wrth gefn a glustnodwyd i dalu ad-daliadau posibl sy'n deillio o benderfyniadau apelio, gellid ôl-ddyddio rhai ohonynt i Ebrill 2023.

Mynegodd aelodau'r pwyllgor gwaith bryder hefyd am y ddibyniaeth ar gyllid grant a'r ffordd y mae'r system ariannu grant bresennol yn gweithredu. Tynnwyd sylw at yr heriau oedd yn codi yn sgil ansicrwydd ynghylch a fydd grantiau'n cael eu derbyn, amseriad y dyfarniadau, a'r ffaith bod llawer o grantiau yn gysylltiedig â phrosiectau penodol nad ydynt efallai yn flaenoriaeth i'r Cyngor. Nododd yr Aelodau fod yr ansicrwydd hwn yn golygu ei bod yn anos cynllunio'n ariannol ac y byddai'n ddefnyddiol pe bai Llywodraeth Cymru yn ymgorffori mwy o grantiau yn y setliad cyllido craidd fel bod cynghorau yn gwybod ble maen nhw'n sefyll yn ariannol.

Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod y Cyngor yn derbyn oddeutu £30m mewn grantiau yn ychwanegol at y setliad ariannu. Mae rhai yn grantiau cylchol, mae amodau gwariant ynghlwm wrth rai a phwrpas eraill yw cefnogi pwysau cyllidebol. Nid yw cyllid grant bob amser yn cyd-fynd â'r setliad a gellir ei dorri, ei

rewi neu ei gynyddu ar lefelau gwahanol. Nid yw hyn yn hysbys nes bod llythyrau dyfarnu grant yn cael eu derbyn, sy'n golygu ei bod anodd cynllunio'r gyllideb. Mae hefyd yn dod yn anodd gwahaniaethu pa elfennau o wasanaeth sy'n cael eu hariannu gan grant a pha rai sy'n cael eu hariannu o gyllidebau craidd. Pan fydd grantiau'n cael eu lleihau neu'n dod i ben, rhaid i'r Cyngor naill ai leihau'r gwasanaeth cysylltiedig neu nodi cyllid craidd parhaol i'w gynnal.

Penderfynwyd –

- **Nodi'r sefyllfa a amlinellir yn Atodiadau A, B ac C yr adroddiad mewn perthynas â pherfformiad ariannol yr Awdurdod hyd yma a'r alldro a ragwelir ar gyfer 2025/26.**
- **Nodi'r crynodeb o gyllidebau wrth gefn ar gyfer 2025/26 y manylir arnynt yn Atodiad CH.**
- **Nodi'r modd y caiff costau asiantaeth ac ymgynghorwyr eu monitro ar gyfer 2025/26 yn Atodiadau D a DD.**
- **Nodi'r crynodeb o sefyllfa a gwariant y Gronfa Cost Newid ar gyfer 2025/26 yn Atodiad E.**
- **Nodi bod amcangyfrif o falansau cyffredinol y Cyngor ar 31 Mawrth 2026 yn £18.949m.**

**Y Cynghorydd Robin Williams
Cadeirydd**